

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—GHERLA ȘI A MARAMUREȘULUI.
 CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

PARTEA OFICIALĂ

pentru

AMBELE EPARHII.

Păstrarea obiectelor sacre.

Ne-a venit la cunoștință, că prin satele noastre cutrieră agenți care încearcă să pună mâna pe icoane vechi și cărți bătrâne din bisericile noastre, seducând poporul să înstrăineze pe preț de rușine odoarele trecutului nostru, cari nu pot fi prețuite. Așa mai recent cutrieră parohiale și filiile o anu mită Doamnă Fleischer pe care o denunțăm tuturor, prin părțile Bistriței, încercând a aduna icoane vechi pentru a le lifera unor case din București. Oricine ar fi și ori cum s'ar chema, trebuie respinși cu hotărâre. Acești agenți profanatori n'au ce căuta în bisericile noastre. Obiectele sacre și odoarele trecutului nostru nu sunt obiecte de comerț și nu pot fi lăsate să ajungă în mâni profane pentru a împodobi casele particularilor. Ne plânge sufletul văzându-le expuse prin vitrine și îmbiate spre vânzare.

Reamintind ordinele noastre circulare Nr. 3341—1923 publicat în „Curierul Creștin“ Nr. 16—1923 și Nr. 6764—1927, publicat în „Curierul Creștin“ Nr. 3—4 din 1 Februarie 1928, împărțăm din nou Fraților protopopi, preoți, curatori și credincioși ai noștri

din întreaga Eparhie, că oprim cu desăvârșire instreinarea a orice icoană, carte, sau orice alt obiect sacru din bisericile noastre.

Nici chiar donație nu se poate face fără știrea și aprobarea noastră prealabilă.

Pentru stricta observare a acestui ordin al nostru facem răspunzători în primul rând pe Frații protopopi, cari vor veghea cu deosebită și energică atențiune, ca nu cumva să se vândă, sau înstreineze ceva, punând în vedere *imediată destituire* din oficiul avut, pentru protopopii în tractul cărora s'ar întâmpla asemenea caz.

În al doilea rând facem răspunzători pe Frații preoți, punându-le în vedere *imediată suspenziune și cercetare disciplinara*, pentru cazul că nu s'ar observa *intocmai* acest ordin.

Facem răspunzători apoi Curatoratele bisericesti, punându-le în vedere *imediată suspenziune și darea în judecată*, pentru neîngrijirea conștientioasă a lucrurilor bisericesti, pe grija cărora au jurat, — în cazul, că ar instreina ceva, ce este proprietate de a bisericeii.

În sfârșit punem în vedere tuturor

r edi ncișilor, cari ar înstreina asemenea obiecte, sau ar agita, sau ar face propagandă pentru înstreinarea astorfel de obiecte, că vom cere asupra lor afurisenia Domnului, pentru profanarea Casei Sale și a lucrurilor Sale.

Comunicând acestea, dispunem *sub gravi* tuturor Fraților parohi și administratori parohiali, că acest circular al nostru să-l citească în proxima Duminică de pe amvon în parohii, iar în celea următoare în filii, pentruca toți credincioșii să ia cunoștință de el. Frații protopopi vor controla din adins, dacă această dispoziție a noastră s'a executat, raportându-ne despre celea constatate.

Gherla, la 5 Noemvrie 1930.

Nr. 1588. C.

PARTEA OFICIALĂ

pentru

EPARHIA DE CLUJ—GHERLA

Numiri.

Onoratul *Mihail Someșan*, paroh în *Șieu-Cristur* (D. Bistriței) este numit protopop onorar cu facultate de a purta brâu roșu.

Din șed. konz. 7 Nov. 1930.

Nr. 1766. C.

Onoratul *Gheorghe Pop*, paroh în *Brîglez* (D. Surducului) este numit protopop onorar cu facultate de a purta brâu roșu.

Din șed. konz. 13 Nov. 1930.

Nr. 1760 C.

Onoratul *Ioan Nagy* paroh în Rusul

de sus, este numit în aceeaș calitate la parohia *Bidiu* (D. Buza).

Din șed. konz. 29 Oct. 1930.

Nr. 1384. C.

Onoratul *Ioan Maxim* preot în Bidiu, este numit paroh la *Rusul de sus* (D. Becleanului).

Din șed. konz. 29 Oct. 1930.

Nr. 1385. C.

Onoratul *Romul Lemeni*, preot în Coaș (Eparhia Maramureșului) este primit în sînul Clerului acestei Eparhii și numit de *administrator local* la parohia vacantă *Ticu* (D. Clujului).

Din șed. konz. 1 Noemvrie 1930.

Nr. 954. C.

Onoratul *Leontin Florian*, preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Căpușul mic* (D. Clujului).

Din șed. konz. 13 Nov. 1930.

Nr. 1757. C.

Onoratul *Leonida Fetti*, preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Aschileul mic* (D. Giului).

Din șed. konz. 13 Nov. 1930.

Nr. 1759. C.

Onoratul *Remus Mureșan*, preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Cichisa* (D. Dârjei).

Din șed. konz. 13 Nov. 1930.

Nr. 1761. C.

Onoratul *Alexandru Papiu*, preot nouhirotonit este numit administrator local la parohia *Mușca* (D. Roșiei).

Din șed. konz. 13 Nov. 1930.

Nr. 1762. C.

Concurs la poșt de cantor.

Se publică concurs la postul de cantor din filia *Prodănești*, tractul Surducului, cu termenul de 6 Decemv. 1930 ora 3 p. m.

Retribuțiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1) 7 jugh. pământ arător, care este speranță să se mai întregească din rezervă de stat. Impozitul cade în sarcina cantorului.

2) Stole. Prohodul mic: 20 Lei. Prohodul mare: 40 Lei. Cununia: 20 Lei. Feștania: 5 Lei. Misa: 5 Lei. La Bobotează din venitul ce se adună la umblarea cu Crucea: a treia parte.

3. Actele de prezentare sunt: Diploma de cantor, Atestat de moralitate, Extras de botez, care să certifice că sunt gr. cat.

Cererea dimpreună cu actele rețute sunt a se înainta până la 6 Dec. a. c. orele 3 p. m. la Mult On. Oficiu protopopesc din Surduc, care va prezida alegerea. Cel ales va trebui să întrunească majoritatea absolută de voturi și să fie aprobat din partea Prea Ven. Ordinariat de Cluj—Gherla.

Prodănești, la 7 Nov. 1930.

Ioan Cioban, paroh

Nr. 1721. C.

PARTEA OFICIALĂ

pentru

EPARHIA MARAMUREȘULUI**Concurs la parohii.**

Parohia *Coaș* (D. Mănășturului) se curentează cu termenul de 30 Noemvrie a. c.

Doritorii de-a dobândi acest beneficiu eparhiale, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlastic 1929/30 — la caz, că școala în anul școlastic trecut n'a funcționat atestat oficios că pruncii totuși au fost catehezați
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Gherla, la 12 Nov. 1930.

Nr. 1740. M.

Episcop Dr. Iuliu Hossu

Partea neoficiala.

Instalarea Prea Sfințitului Iuliu la Cluj

— Echoul presei —

Amasurat celor promise în numerii ultimi ai revistei noastre, publicăm în cele de mai jos câteva spicuiuri din viul și entuziasmul echou al presei noastre, produs de importantul act al instalării Prea Sfințitului Iuliu în scaunul episcopal din catedrala din Cluj.

Istoricul act, ce a dat pe al doilea episcop român Clujului — până ieri puternică citadelă a șovinismului maghiar — și pe primul urmaș al marelui Inocențiu Micu-Klein cetății din care acesta a fost alungat, a fost recunoscut de întreaga suflare românească de de-o potrivă importanță atât din punct de vedere moral, cât și cultural și național nu numai pentru Clujul și Ardealul nostru, ci pentru întreaga Țară.

* * *

„Patria”, oficiosul Guvernului și cel mai mare cotidian de dincoace de Carpați, după ce în mai multe zile, precedente zilelor instalării, a scris mai multe informații privitor la programul serbărilor de instalare. Într'un articol de fond, festiv; „*Cele două episcopii ale Clujului*” în Nr. 212 din 5 Octomvrie a. c. publică următoarele:

Sâmbătă, în 4 Octomvrie Anul Domnului 1930, I. P. S. S. episcopul Iuliu Hossu, doctor în științele teologice, capul Bisericii unite române din dieceza Clujului și a Gherlei și-a făcut intrarea sa triumfală în capitala Ardealului, sediul diecezei pe care va păstori-o.

Trebuie să constatăm, că întreaga societate românească din Cluj, ba și minoritarii, au ținut să acorde acestui moment, un caracter solemn, grăbindu-se cu toții, credincioși, confrăți și concetățeni de altă rasă și limbă, să-l întâmpine cu dragoste și stimă, așa cum i-se cuvine unui arhiereu român.

Ce însemnează o nouă episcopie românească la Cluj? Înainte de toate să spunem

ce nu trebuie să însemneze. Nu trebuie la nici un caz să fie un nou focar de desagrare și un nou pretext de desbinare. Noi, cari suntem cultivatorii tradițiilor, vom accentua întotdeauna, că trebuie cu orice preț, cu foc și cu fier, să reinviem vechile timpuri fericite, când n'au existat nici certuri, nici rivalități și cu atât mai puțin lupte fratricide între slujitorii și credincioșii Bisericilor naționale. Când nu numai, că nu făceam osebiri confesionale, dar terribile dictu, nici nu ne cunoșteam apartinența. Se poate însă aștepta dela aceste două episcopii, un concurs nobil pentru a satisface necesitățile spirituale și culturale ale poporului, o muncă asiduă și lipsită de reclamă ieftină, o cimentare continuă a solidarității naționale.

Trebuie să recunoaștem, că I. P. S. Sa Nicolae, episcopul ortodox al Clujului în scurta sa păstorie de până acuma, a știut întotdeauna să evite, întrucât i-a fost posibil, punctele, cari puteau să devină iritante și să producă disensiuni neplăcute între români. Iar în cece privește apoi activitatea sa de șef al diecezei ortodoxe române ea a stors admirația tuturor, fără osebire de confesiune. Acum sunt zece ani când în noul așezământ de stat, ortodoxia își căuta conducători, s'a trecut prea repede peste această personalitate, care resemnându-se, a răspuns cu muncă modestă și-a dovedit printr'o activitate fecundă și bogată, că este un excelent administrator și un cărmăciu dibaciu. Și dacă metropolia ortodoxă a crezut, că se poate lipsi de el, cu atât mai mare este norocul Clujului, că a putut să-l salute pe urmă cap al noii eparhii ortodoxe în falnica cetate de unde odinioară ortodoxia primea grele și nedrepte lovituri.

Situația noului episcop român unit, este deci și ușoară, dar de altă parte și grea. Este mult ușurată, fiindcă în colegul său ortodox, nu va găsi un dușman sau rival rău intenționat, ci mai curând un frate, un sprijin și chiar o pildă de urmat. Dar situația lui este și grea, pentru că românii uniți vor aștepta dela el o activitate, care să rivalizeze în valoare normală cu cea episcopului Nicolae. Din acest concurs nobil, numai bine poate rezulta pentru so

cietatea românească. Și tocmai avându-se în vedere aceste considerațiuni, episcopul Iuliu va trebui dela început să se bucure de larga și neprecupețita colaborare și ascultare fiască, a tuturor elementelor laice și bisericesti din noua dieceză unită.

Dar în aceste momente de rară bucurie și înălțare sufletească, românii uniți încearcă și sentimente de durere și regrete. Ei se despart de arhidieceza Alba-Iulia și Făgăraș și de păstoria arhiepiscopului Vasile Suci, capul suprem al provinciei metropolitane unite, care este o podoabă strălucită a Bisericii naționale și a românismului de pretutindeni. Se vor mângăia însă știind, că noul episcop unit, dr. Iuliu Hossu, înzestrat cu atâtea calități distinse, este nu numai un discipol vrednic al școlii dela Blaj, ci a fost student al Propagandei Fide dela Roma, și aduce deci cu sine garanția, că tot ce va face și tot ce va spune, va fi încadrat în spiritul tradiției glorioase a Bisericii unite române, ale cărei servicii imense prestate pe altarul neamului și a culturii sufletești a poporului, sunt de mult consfințite de întreaga suflare românească.

Implorăm Binecuvântarea Domnului asupra actului solemn al cărui părtași fericiți suntem.

* * *

Acelaș ziar în feuilletonul publicat în Nr. 211 din 4 Octomvrie sub titlul: „Episcopul Iuliu Hossu al Clujului și Gherlei“, scrie cele ce urmează:

Înaltului arhieru, care își face azi intrarea în capitala Ardealului românesc, oamenii i-au dat o mulțime de titlaturi. Sunt titlaturi simple și modeste, cari vor supra-viețui, probabil, celor oficiale, pentru că nu sunt scrise nici în actele emanate dela cancelăria apostolică și nici în cele ale diferitelor guverne. Sunt titlaturi isvorite din sentimentele inimilor românești, titlaturi cari se simt des și se spun rar, iar când se spun, sunt însoțite de lacrimile bucuriei și ale recunoștinței. Sunt titlaturi, pe care omul și le menține și după prăbușirea gloriei pământene, titlaturi admise și de constituția democratică a împărăției de dincolo de mormânt, acolo unde cei din urmă pot să devină cei dintâi și invers.

Deaceea, simțim, că schița biografică ce vrem să o prezintăm cititorilor o să se abată dela clișeu schițelor biografice obișnuite. O scriem cu condeiu, cu cerneală și pe hârtie, dar, după șoaptele inimii. Nu e o lucrare istorică în înțelesul adevărat al cuvântului și totuși, cuvintele ei, dela cel dintâi, până la cel din urmă, sunt cuvintele adevărului. Scriem rândurile celui mai pro-

nunțat sentimentalism, fără să ne temem că ne va aduce vreodată acuza exagerării. Ce să-i facem? Există oameni ai lirismului faptelor. Biografia acestora nu se scrie, ci se cântă, pe strunele lirei.

Cântecul de leagăn al subiectului schiței noastre biografice s'a cântat la Mîlașul-mare, jud. Cluj, în ziua de 31 Ianuarie 1885. E vâstarul unei vechi și fruntașe familii preoțești, fiul protului Ioan Hossu, fratele regretatului episcop Vasile al Lugoșului iar mai târziu, al Gherlei. Zilele copilăriei și le-a petrecut la sate, între copilașii țărănilor români, învățând, de pe atunci încă, să iubească pe țaran

Studiile secundare și le-a făcut la Reghin și Blaj

Cu toate-că era din familie mare, cum se zicea pe-atunci, în Blaj el a fost alumn al internatului „Vancean“, locuind împreună cu feciorii preoților de neam mic și ai țărănilor simpli. Era prieten cu cei bogați și cu cei săraci, cu cei dintâi și cu cei din urmă, iar atitudinile „de parvenit“ ale acestora, cari își închipuiau că pământul și celelalte planete se învârtesc în jurul lor, le dezaproba cu toată țaria. El știa bine, că românul e plămădit din opincă, chiar și în cazul când prin cine știe ce împrejurări a dobândit titlul de nobil. Disprețuirea țărănilor ori a celui crezut de rang inferior, o considera ca o dovadă de insuficiență cerebrală. Acesta e motivul stimei de care se bucura în cercurile blăjene în timpul când își făcea studiile secundare. Să nu se supere, dacă i o spun verde: era băiat frumos, dar nimeni, niciodată, nu pomenia calitățile lui corporale, ci numai cele sufletești.

În anul 1904 a fost trimis, pentru studiile teologice, la Roma. Vreme de șase ani ne-a făcut cinste în cetatea eternă, ca unul din cei mai distinși între ascultătorii cursurilor dela colegiul „de Propaganda Fide“. Prin sârguința lui spre învățătură a dobândit o mulțime de premii, iar în 1910, după hirotonirea într-un diacon și preot, s'a reînțors în patrie, ca doctor în teologie și filosofie și încărcat cu laurii gloriei. A purtat apoi pe rând oficiile de arhivar și notar al konzistorului din Lugoș, apoi cel de secretar episcopal, iar în anul 1913 a fost numit protopop-onorar și profesor de teologie câștigându-și și în timpul acesta simpatiile celor mari și celor mici, dar, prețuind după cuviință mai ales ale celor din urmă. În 1914, după izbucnirea războiului mondial i s'a încredințat, slujba grea și plină de răspundere de preot militar.

Înimei lui i-s'a dat acum prilej de manifestare.

Scriitorul acestor șire a citit scrisoarea unui biet rănit din Viena, scrisă soției sale,

o scrisoare, cu vre-o patru rânduri de dieri a ranei și cu alte patruzeci, în care se zugrăvia portretul frumos al aceleia, care cu crucea în mână și în inimă alina atât această rană trecătoare, cât și mai ales ranele cele multe ale sufletului. Printre paturile răniților români din spitalele Vieneze el era preotul suferințelor și al mângăierilor.

În 1917 a fost numit episcop de Gherla, ca succesor al marelui său unchiu. Vestea acestei numiri în zilele acelea grele pentru Români din Ardeal a fost primită cu multă bucurie în toate cercurile românești ardelenne, iar la hirotonirea întru episcop l-a însoțit cu gândul și cu rugăciunile toată ceata preoților și credincioșilor eparhiei de Gherla. Și toți aceia, cari l-au cunoscut și apreciat. În 16 Decembrie 1917, mireasa spirituală din părțile Someșului a ieșit întru întâmpinarea mireului său iubit primindu-l cu florile răsărite în inimi stropite cu lacrimile războiului și ale suferințelor românești. E cunoscut rolul lui în zilele de mari prefaceri, în ultimele luni ale anului 1918. La marea adunare dela Alba-Iulia și-a reprezentat cu demnitate mireasa. Ca membru al comisiunii alese din partea acestei adunări, a prezentat marelui rege Ferdinand hotărârea referitoare la unirea Ardealului cu patria-mamă.

Activitatea lui arhierască o caracterizează mai ales vizitațiile canonice. A cercetat toate satele întinsei sale eparhii, chiar și cătunurile așa numite pe după spatele lui Dumnezeu. În fiecare comună a predicat cu însuflețire și convigere, captivând toate sufletele. În nenumărate cazuri s'a dus pedestru, urmând pilda apostolilor. Așa apoi, nu e mirare, că încă în cei dintâi ani de arhierie a dobândit titlul neoficial de *episcop al vizitațiilor canonice*.

Nu s'a mulțumit niciodată cu cadrele rigide și canonice ale vizitațiilor. El doria o apropiere de credincioșii lui. Cel mare, doria să guste sfintele plăceri ale unor clipe de intimitate cu cei mici. El a învățat încă în casa parohială dela Milaș, că adevărat om superior e numai acela, care se știe coborî la cei inferiori și că niciodată disprețuirea, ignorarea, ori zemflemisirea inferiorului nu poate fi dovadă de adevărată superioritate. A intrat prin urmare în casele bogaților și în colibilele săracilor, în casele țaranilor simpli și ale oamenilor năcăjiți, fără să considere acest gest drept o știrbire a... autorității sale. Se interesa de văduvele, orfanii și invalizii de războiu, le asculta cererile și plângerile, iar când îi era cu putință, mijlocea ușurarea durerii lor, dobândind în acest chip și titulatura de *episcop al văduvelor și invalizilor de războiu*.

A întâlnit văduve și orfani de războiu,

pe ai căror soți, ori tați, i-a spovedit și cuminecat în vre-un spital din Viena și în țărâna cărora s'au amestecat și câteva lacrimi s'vorâte din ochii lui.

A ajuns membru al Senatului român înainte de-a ajunge la vârsta de senator. Între venerabilii reprezentanți ai neamului din Senatul României el părea un copilandru, dar un copilandru tot atât de venerabil prin patriotismul lui sincer și prin tăria convingerilor. Pe urma activității sale parlamentare d. prim-ministru Iuliu Mannu i-a dat cu aprobarea întregii suflări românești a treia titulatură: cea de *fală a Senatului român*.

Calitatea sa de mire credincios s'a manifestat de câte ori a avut prilej să-și apere biserica

A fost întotdeauna *un vrednic reprezentant și apărător al bisericii sale*, titulatură, care poate, nu i-s'a dat niciodată pe față, dar care e tipărită pe prima pagină, în cartea inimii fiecărui român unit.

Însfârșit, din bunătatea inimii lui a isvorât și titulatura de *episcop al văduvelor și orfanilor de preoți*. Cine știe, câte procente ale bătailor inimii lui sunt destinate acestora! Pe aceștia i-a compătimit și îi compătimeste, dar, nemărginindu-se la o compătimitură abstractă. *Fondul pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de preoți* din eparhia lui întrece azi fondurile de acest fel ale oricărei eparhii românești, ortodoxe ori unite, din Ardeal.

Dacă am continua, am mai descoperi și titulaturile de episcop: al tinerimei, al muncitorilor, al școlărimii, ai tuturor oamenilor năcăjiți și îndurerăți. Poate, nu e și un episcop al unui prea mare număr de mătâni, pentrucă mătâniile nenumărate ale sufletului său reduc simțitor timpul, care ar trebui să fie destinat mătâniilor trupești.

Episcopul vizitațiilor canonice, al văduvelor, orfanilor și invalizilor de războiu, al văduvelor și orfanilor de preoți, episcopul oamenilor năcăjiți, fala Senatului român și apărătorul credincios al bisericii sale, vine la Cluj. Să nu se supere, dacă scriitorul acestor rânduri nu-i înșiră și titulaturile oficiale. Acestea, i-se vor înșira în cadrele discursurilor dela gară, dela recepții și dela banchet.

Acest colț modest, inferior, al ziarului, nici n'ar putea să fie împodobit decât cu titulaturile cele modeste. Ochii autorului cari l-au văzut odată (ah, e mult de-atunci!) cu chipul dat pe ceașă și cu cărțile subsoară întrând pe poarta unui liceu, din zecimea de colț modest ce va isbuti, poate, să ocupe în catedrală în ziua instalării, n'o să-i adreseze decât aceste modeste, dar mult grăitoare titulaturi

S. P.

În acelaș număr, împreună cu alte informațiuni se mai publică următoarele:

Dăm și în acest număr al ziarului un rezumat al programului festivităților împreunate cu instalarea P. S. Sale Episcopului *Iuliu Hossu* al Gherlei, un eveniment de-o netăgăduită importanță în viața românească a Clujului. Suntem convinși, că românii clujeni în aceste zile înălțătoare vor fi la culmea datoriei, înțelegând, că dragostea arătată unui episcop român e dragoste arătată neamului și țării.

Cum am arătat și altă-dată, P. S. Sa va sosi în orașul nostru azi, Sâmbătă la orele 3 p. m. cu un tren special, însoțit de membrii capitlului și alți membrii ai clerului gherlean. La gară va fi întâmpinat de corul Reuniunii corale române unite, reprezentanții diferitelor autorități și corporațiuni și de reprezentanții curatoratului bisericesc. După coborîrea din tren corul, va întona „Imnul arhieresc“, iar discursurile de binevenire, conform programului, se vor rosti în sala de recepție a gării.

Pe calea Regele Ferdinand, începând dela gară până la catedrala Schimbarea la față vor fi postați elevii și elevele școalelor primare și secundare, studențimea și poporul. Mai aproape de biserică va fi așezat poporul venit dela sate.

P. S. S. împreună cu suita vor înainta apoi, în procesiune, către catedrală, trecând pe Calea Regele Ferdinand, Piața Unirii și Calea Regina Maria. Va intra apoi în biserică, oficiind Vecernia și adresând poporului primul salut. La Vecernie clujenii sunt rugați să dea voie spre participare poporului dela sate, întrucât slujba de a doua zi e rezervată credincioșilor din Cluj.

După Vecernie va urma o întrevedere a P. S. Sale cu preoții dismembrați din eparhia Blajului, în sala Reuniunii corale din Str. Brătianu.

Măine, Duminecă la orele 9 a. m.

se va celebra liturghia pontificală, la care P. S. Sa va rosti predica de instalare. La această liturghie vor avea înțrare înainte de toate cei în posesia biletelor de înțrare, nefiind însă excluși nici alți credincioși,

Cei ce vor să se cuminece la această liturghie vor primi bilet dela preotul la care s'au spovedit, conform anunțului publicat în altă parte a ziarului.

După liturghie P. S. Sa Episcopul și preoții celebranți vor lua o mică gustare în cancelaria oficiului protopopesc, după care vor urma recepțiile la prefectură, apoi, banchetul. Serbările se vor încheia cu concertul religios, organizat seara la orele 6 în catedrala Schimbarea la față.

La festivitățile împreunate cu instalarea vor participa și reprezentanții celorlalte confesiuni. La liturghia pontificată P. S. Sa Episcopul *Nicolae Ivan* va fi reprezentat prin o delegație de dignitari bisericești, iar la recepții și la banchet se va prezenta în persoană, însoțit de aceiași dignitari. Instalarea P. S. Sale episcopul *Iuliu Hossu* va fi, prin urmare, o adevărată sărbătoare de înfrățire românească.

* * *

„*Patru Ilustrată*“, în Nr. 3 din 5 Octombrie, publicând portretele Prea Sfințitului *Iuliu* al nostru și al Prea Sfințitului *Ivan*, episcopul ortodox al Clujului, actul strămutării scaunului episcopal dela Gherla la Cluj, îl apreciază așa:

Cu ziua de azi Clujul va avea doi episcopi români: pe venerabilul moșneag *Nicolae Ivan*, conducătorul eparhiei ortodoxe a Clujului, Vadului și Feleacului și pe tânărul și eruditul episcop al eparhiei gr. cat. dr. *Iuliu Hossu*, a cărui reședință s'a mutat la Cluj, conform concordatului recent cu scaunul Papal. Faptul că în capitala Ardealului, dușmană de moarte până ieri a neamului românesc, se împlântă un nou steag al bisericilor naționale ne mișcă până la lacrimi. Se dovedește prin aceasta, că dreptatea istorică triumfă ca afât mai strălucit cu cât mai diabolice au fost piedicile ce i s'au pus în trecut. Ce poate însemna

acest steag nou, inaugurat azi cu o măreață solemnitate, se poate vedea destul de limpede din ceea ce a săvârșit până acum P. S. Sa Nicolae Bălan, care a izbutit, abia în 10 ani de înțeleaptă păstorie, să organizeze, pe temelii solide, eparhia reînviată a Vadului, făcând din ea nu numai o fânică cetățuie a preceptelor creștine, ci în același timp și un nestins focar de viață națională și culturală. Și ce poate fi mai vrednic de atenție și mai îmbucurător decât faptul, că acestui cărmaciuc încercat i se dă azi un tovarăș de muncă pe ogorul bisericesc și național?

Căci mai are de parcurs un drum lung până să se transforme în ceea ce trebuie să se transforme: în cetatea puternică a românismului din Ardeal și când din acest drum am străbătut o nouă etapă, bucuria noastră nu poate fi decât legitimă și nemărginită. Și ea este cu atât mai legitimă cu cât pe ambii episcopi români ai Clujului îi știm neobosiți în via Domnului și stâlpi neînfricați ai ideii naționale.

* * *

„Unirea” dela Blaj într'un raport mai detaliat publicat asupra acestui mare eveniment în Nr. 41 din 11 Octombrie, sub titlul „In numele Domnului” scrie următoarele:

În lumea lui de slavă, duhul muccenicului Inocenție a trebuit să aibă, Sâmbăta și Dumineca trecută, clipe de înaltă și sfântă mângâiere. Istoria, cu imanenta dreptate pe care o țese inesorabil în pânza încălțită a vieții omenești, a dat strălucitelor lui umiliri și frământări de odinioară o satisfacție cum nu se putea mai nobilă și mai deplină. Cetatea șovină și haină din inima Ardealului, unde grofii stăpânilor de eri, adunați în dietă, erau să arunce pe fereastră pe tălmăcitorul durerilor și drepturilor românești, a primit cu serbări de bucurie generală, cu fâlfări de steaguri și porți triumfale, în dangăt solemn de clopote și vorbiri entusiaste, pe urmașul lui în slujba Domnului și a neamului, care venia de astă dată nu pe o zi două, nu ca să ceară dreptate, ci să și așeze aici pentru totdeauna reședința arhierască, potrivit nouilor rândueți ale celor în drept.

Cât de scumpă este inimilor noastre recunoscătoare considerarea acestei dreptăți nebiruite! Totuși icoana marilor serbări dela Cluj are linii de lumină și mai isbitoare și mai actuale.

Acela care intra, biruitor ca un vovod, în cetatea Ardealului, era un descălicator al spiritului, venind „în numele Domnului”. În zilele noastre de sălbatică orgie a materiei și depri-mantă orbie sufletească, bucuria generală, sinceră, care a cuprins într'o armonie rară toate autoritățile, toate asociațiile, cu întreaga populație a capitalei Ardealului, ieșită întru întimpinare dealungul străzilor, înghesuită în fața catedralei împodobite, este o instinctivă mărturisire de credință, o spontană închinare în fața altarelor Spiritului, izbucnirea nestinsei nostalgiei a sufletelor după splendorile veșniciei. — Nu-i pierdut încă totul în lumea noastră de arătări mincinoase și hidoase!

Deosebit de puternic s'a desprins această notă a spiritualității din pietatea concentrată, adâncă, ce a stăpânit slujbele sfinte din catedrala Schimbării la față. Ca vrăjită de frumseți nevăzute, mulțimea înghesuită s'a uitat pe sine, s'a pierdut desăvârșit în strălucirile ceremoniilor, în valurile cântărilor de neîntrecută armonie, stând ceasuri întregi nemișcată, fără o șoaptă, în aer de cucernicie conștientă, cum numai domurile apusului mai pot avea în zile de praznic. Era Clujul în rugăciune, Clujul care și-a arătat arhierelui său sufletul dornic de înviere, care a dus înaintea altarului și în fața amvonului uriașa sa problemă pastorală, cea mai vastă și mai importantă din câte are biserica noastră. — Nu-i mirare că în fața ei Arhierul a găsit accente atât de calde, atât de emoționante despre „înfricoșata răspundere” ce revine Păstorului care va trebui să îngrijască nu o parohie, nu o eparhie, ci într'o anumită măsură întreaga noastră biserică, fiindcă intelectualii noștri de azi și de mâine aici se formează, aici își desăvârșesc concepțiile lor de viață. Este într'adevăr mare răspunderea și formi-

dabilă munca pe care vor trebui s'o depună toți aceia cari, împreună cu arhierul, vor avea să afirme și să confirme superioara valoare a credinții noastre în cel mai dintâi centru cultural al Ardealului, unde viața modernă își oferă spre deslegare toate îndoielile, spre alinare toate durerile, mai complexe și mai delicate decât în oricare alt centru al vieții noastre bisericești.

Oricât de greu însă, drumul pe care a plecat arhierul Clujului și Gherlei nu poate duce decât la izbândă. Avem multe temeieri pentru această nădejde tare. Alături de ajutorul lui Dumnezeu, supremul razam al străduințelor noastre, mai avem garanța valorii personale a Păstorului, în floarea vârstei și totuș încărcat cu bogată experiență, râvna și destoinicia cărui a vestesc anii deja mulți de glorioasă episcopie, ca și a colaboratorilor săi, unii sfetnici încărunțiți în înțelepciune, alții tineri cu spirit vânos, purtând cu iscusință arma științei și a cuvântului, străduințele comune ale cărora vor face din scaunul arhieresc focarul de lumină și căldură pe care lumea îl așteaptă cu drept cuvânt. Ajutor prețios și sincer va găsi munca lor în însufletirea gata de jertfă a credincioșilor noștri din Cluj, nizuințele cărora de-a fi într'adevăr ceea ce trebuie să fie: întâia parohie a bisericii noastre, au dat și până acum rezultate atât de frumoase. — Să nu uităm bunăvoința deosebită cu care a fost primit Arhierul de către toate autoritățile din Cluj, în frunte cu Directorul Ministerial al Ardealului, înțelegătoare a rostului important și binefăcător pe care îl are o așezare spirituală românească atât de înaltă în viața orașului și a regiunii întregi

În urmă, n'avem cuvinte să subliniem îndeajuns atmosfera de pace și armonie pe care a aflat-o noua vatră spirituală în mijlocul fraților de toate confesiunile, cari pe alte brazde muncesc în acelaș ogor al sufletelor Domnului. Dacă episcopul Iuliu a îmbiat „Clujului, din primul ceas, creștinească și dumnezeiască pace“, P. S. Să Ivan

a salutat, în aplauzele furtunoase ale asistenței, „cu mult drag și creștinești sentimente sosirea noului tovarăș de muncă“, pe care l-a îmbrățișat cu căldură. Credem și dorim ca această atmosferă de armonie și colaborare să dăinuiască neîntrerupt, spre binele tuturor.

Iată tâlcul înălțătoarelor serbări ale instalării P. S. Sale Iuliu Hossu în capitala Ardealului și cari ar merita o mai amănunțită descriere decât aceea îngăduită de coloanele noastre prea reduse. Ele justifică pe deplin însufletirea cu care salutăm, împreună cu întreaga biserică, actul istoric al acestei așezări de reședință arhierască, strigând celui dintâi episcop unit al Clujului:

Intru mulți ani Stăpâne!

* * *

„Păstorul Sufletesc“ în Nr. 21-22 din 1 Noemvrie are următoarele cuvinte despre instalarea Prea Sfințitului nostru la Cluj:

Actul săvârșit în catedrala „Schimbării la Față“ din Cluj la 5 Oct. a. c. este un act de mare însemnatate istorică. Manifestarea de frumoasă solidaritate în jurul P. S. Sale și participarea episcopiei ortodoxe la acel act, e o dovadă, că alegerea noiei reședințe nu strică, ci chiar normalizează bunele raporturi între bisericile românești. Mai e o dovadă și de aceea, că sediul episcopiei trebuie să fie la centrul principal de viață al eparhiei. În privința aceasta n'ar trebui să se repete cu alte dieceze ce s'a experimentat cu dieceza Gherlei, care, întemeiată la 1853, abia la 1890 a putut scrie despre ea „Preotul Român“ (Nr. 6—1890 p. 283): „reședința episcopiei de Gherla stabilită“. Acum e într'adevăr stabilită și-i urăm din tot sufletul să poată răspunde marelui meniri culturale, ce așteaptă pe o Episcopie catolică la metropola Ardealului, unde e și centrul Acțiunii Catolice din Ardeal.

* * *

„Universul“, cotidianul din București, în Nr. 246 din 8 Octomvrie raportează următoarele privitor la ocuparea scaunului episcopal la Cluj:

Sămbătă a plecat din Gherla P. S. Episcopul greco-catolic Iuliu Hossu ca să fie instalat ziua următoare în scaunul episco-

pal din Cluj. În gara, frumos pavoază, înaltul prelat a fost întâmpinat de reprezentanții vieții românești din Gherla.

Vădit emoționat de sentimentele exprimate de credincioși, P. S. Episcop Hossu și-a luat rămas bun dela populația orașului. O fetiță a predat P. S. Sale. un frumos buchet de flori.

La ora 3, când era fixată ora sosirii, la Cluj, peronul pavoază cu steaguri și steagul statului papal, era plin de lume.

În fața sălii de recepție erau reprezentanții autorităților bisericești și ai societăților de binefacere.

P. S. Episcopul a fost întâmpinat cu cântecul „Întru mulți ani stăpâne”, cântat de corul românesc.

D. Ion Agârbiceanu, protopop al Clujului, rostește o cuvântare de bun venit.

În numele directoratului Ardealului. a vorbit d. dr. Valer Moldovan, director ministerial, iar în numele primăriei d. dr. Teodor Mihali, primarul orașului.

P. S. Episcop Hossu a răspuns mulțumind tuturor pentru frumoasele cuvinte cu cari a fost întâmpinat. Promite să lucreze cu toate puterile pentru înflorirea eparhiei. Primește cu bucurie asigurările credincioșilor, că vor sta zid în apropierea sa și imploră ajutorul cerului pentru opera pe care o va începe.

Insoțit de capitulul diecezan, P. S. Episcopul Hossu a plecat la catedrală, unde a fost întâmpinat cu un mare număr de credincioși.

Corul condus de d. prof. Caranica, a cântat imnul arhieresc. S'a oficiat apoi vechernia, la care au participat numeroși preoți.

După serviciul religios, P. S. Episcopul Hossu a rostit o predică, pornind dela cuvintele biblice „Veniți fiilor, ascultați-mă pe mine, frica Domnului voi învăța pe voi!”.

Cunoaște importanța centrului Ardealului și-și dă seama de multiplele obligațiuni pe care le are. Frumoasa primire pe care i-a făcut-o populația Clujului îi umple sufletul de bucurie și promite să răspundă cu aceeași dragoste.

Dela catedrală P. S. a plecat în sala Reuniunii orale, unde a fost așteptat de preoții eparhie de Cluj-Gherla. Adresându-se preoțimei P. S. a asigurat-o că va avea un susținător sincer.

În numele preoțimii a răspuns părintele Tit Malaiu asigurându-l de devotamentul preoțimii în slujba bisericii.

P. S. a prezentat apoi preoților pe tatăl său, venerabilul protopop Hossu din Milaşul-Mare.

Duminecă la ora 9 în catedrala „Schimbarea la față” a oficiat P. S. Episcop Hossu asistat de un sobor de preoți.

La ora 12 a avut loc o recepție la prefectură, la care au luat parte reprezentanții autorităților și ai diferitelor biserici. La ora 1 și jumătate s'a dat un banchet.

La ora 6 a dat un concert corul Reuniunii, cu concursul d-nei Aca de Barbu dela Opera Română.

* * *
„Dimineața” din Capitală în Nr. 8546 din 7 Octombrie are următorul articol:

Astăzi a început în cadrul unor festivități deosebite solemnitatea instalării episcopului greco-catolic dr. Iuliu Hossu în noua sa reședință care este Clujul.

La ora 3 d. a. înaltul prelat a sosit cu un vagon special, venind dela Gherla, fosta reședință episcopală și pe peronul frumos pavoază a fost primit de către toți șefii autorităților locale în frunte cu d-nii dr. Valer Moldovan directorul ministerial al Ardealului, Teodor Mihali primarul Clujului, dr. Adrian Popescu, administrator financiar, dr. Tarța inspector financiar, dr. Gherman prefect administrativ, numeroși magistrați, funcționari superiori, etc.

În gara episcopul Hossu a fost salutat de către d. director Moldovan, primar Mihali, dr. Ion Agârbiceanu protopop greco-catolic al Clujului. S'a format apoi un impunător cortegiu în fruntea caruia se află episcopul Hossu îmbrăcat în odăjdii. Orașul a fost frumos pavoază și pretutindeni a fost salutat de locuitori. Cortegiul s'a oprit în fața bisericii greco-catolice din str. Regina Maria. unde înaltul prelat a oficiat un serviciu divin asistat de numeroși preoți. Răspunsurile au fost date de către corul reuniunii greco-catolice din Cluj și pentruca imensul număr de participanți să poată auzi acest serviciu divin, administrația parohiei Cluj, a instalat niște difuzoare speciale cu care s'a transmis în Piața Unirii și str. Regina Maria tot serviciul religios oficiat în biserică.

După aceea episcopul Hossu s'a retras la reședință, unde a primit mai mulți fruntași ai bisericii greco-catolice din Cluj, iar seara a avut loc o masă comună la restaurantul Central.

Ținem să amintim că în vederea acestei festivități care va continua în cursul zilei de mâine au sosit în localitate numeroși preoți și enoriași ai bisericii greco-catolice din Ardeal.

* * *
Alară de acestea, au mai scris frumoase articole „Înfrățirea”, „Renașterea”, „Curierul Someșan” precum și altele și gazete românești și minotare.

Rep.

Diverse.

Prea Sfinția Sa Domnul Episcop a plecat Vineri, în 14 Noemvrie a. c. la București, pentru a lua parte la deschiderea solemnă a Corpurilor Legiuitoare și apoi la conferința Inaltului Cor episcopal de ambele rituri din România, ce va avea loc Luni, în 17 Nov. a. c. în Capitală, sub prezidiul lui Excelenței Sale Mgr. Angelo Maria Dolci, Nunțiu Apostolic din România. La aceasta conferință — conform informațiilor, ce le avem — vor participa și noii Episcopi: Ilustrățiile Lor Dr. Alexandru Rusu, al Maramureșului și Ștefan Fiedler al Eparhiei latine de Oradea și Sătmar.

Două mii de ani dela nașterea poetului Virgiliu. La 15 Octomvrie c. s'au împlinit 2000 de ani dela nașterea marului poet latin Publius Virgilius Maro, poetul clasic al latinității, ale cărui opere sunt și azi o adevărată mândrie a omenirii. Deși a trăit abia 50 de ani (70-19 înainte de Hristos), ne-a lăsat în *Eclogele* și *Georgicele* sale, dar mai presus de toate în opera sa principală, în măreața epopee a *Eneidei*, lucruri mai de preț decât alte generații întregi. Din prilejul acestei aniversări, întreagă lumea civilizată a aranjat comemorări și festivaluri vrednice de memoria acestui geniu al latinității. Nicăiri însă ele n'au fost mai impunătoare decât cele din Italia și mai ales cele dela Pozzuoli, lângă Neapol, unde își doarme somnul de veci.

† **Canonicul Ilie Stan.** După 43 ani de preoție și 67 ani de viață, s'a stins, la Oradea, în ziua de Marți, 4 Noemvrie c. canonicul de fericită pomenire *Ilie Stan*.

Adurmitul în Domnul se trage din părinți păcurari dela Macău (jud. Arad). În urma stăruințelor lui Mihail Pavel, care-l cunoștea încă de pe când studia la liceul premonstratenzilor din Oradea, tânărul Ilie intră la teologie. Incepe la Blaj și termină la Viena, ca alumn al „Augustineum“-lui, ca să

treacă la Beiuș profesor de religie și spiritual la liceul de băieți și la școala eivilă de fete, în care calitate a muncit dela catedră și de pe amvon, vreme de 25 de ani.

În 1912, regretatul episcop Radu îl ridică la cinstea de canonic, drept recunoștință a strădaniilor sale religios-culturale și ca un îndemn spre stăruință în munca de pân'aci. Ceeace răposatul în Domnul a și făcut până'n ceasul din urmă al vieții sale.

Fie-i deci partea cu dreptii și în veci pomenirea lui, căci luptă bună a luptat!

† **Dr. Ioan Erdélyi**, avocat în Cluj, s'a stins în ziua de 9 Noemvrie 1930, în al 67-lea an al vieții sale de vrednică muncă românească. Inteligență vie și caracter de puritate romană, Ioan Erdélyi a fost nu numai un avocat care a făcut cinste baroului, pe care l-a servit cu toată dragostea în cursul frumoasei sale vieți. Intransigent și demn, ca unul ce purta cu vrednicie marile tradiții ale familiei Maniu, el a știut susține interesele românești la Budapesta, în calitate de ministru plenipotențiar al Consiliului Dirigent și comisar general al guvernului român, în zilele grele și pline de primejdii. În mormântarea strălucită care i-s'a făcut în 11 Noemvrie c. a arătat marele prestigiu și respect unanim de care era încunjurat acest devotat muncitor al neamului și distins fiu al Bisericii noastre — În veci pomenirea lui!

Brâu protopopesc de mătăasă roșie moire, calitate superioară, lungime reglementară 3 m. 55 cm., cu ciucuri roșii mătăasă de 15 cm. lățime la cingul 12 cm. și 1/2, se află la *Librăria Diecezană* cu prețul de Lei 1380, plus spesele postale.

Doritorii să ne anunțe imediat, pentru a face comanda din timp. La cerere se mai pot confecționa brăie și în lungimea de 3 m. 90 cm. (35 cm. în plus), cu o majorare de Lei 160.

Bibliografie.

„Ploaie de Trandafiri” e numele cărții pe care ne au anunțat-o de cu vreme prin paginile pioasei lor reviste, recunoscătorii protejați ai Sfintei Tereza de Pruncul Isus, părinții Franciscani minori conventuali, conducătorii „Presei Bune” dela Iași, a cărei apariție acum o salutăm cu sinceră bucurie. — „Ploaie de Trandafiri”: titlu alegoric a cărui semnificație nu este tainică nici chiar la catolicii de rit oriental, mai puțin în curent cu viața spirituală intimă și recentă a catolicismului apusean, decât fără îndoială pentru foarte puțini înși. Tânara sfântă cu calea ei mică de pruncie spirituală a devenit populară și la noi prin intermediul traducerii ce ne-a oferit-o „Sfânta Unire”. „Istoria Unui Suflet” autobiografia în care se refrânge atât de clar, sufletul cald, luminos și senin, copleșit de abandonare copilărească și nestăvilită încredere fiească în îndurarea Tatălui ceresc, constituie o lectură accesibilă, atrăgătoare și edificativă. Prin aceste calități de fond și sprijinită de stilul ușor și cursiv, se explică răspândirea ei grabnică în rândurile creștinilor. Cultul sfintei ca și cultul sfântului Anton, a răzbătut bariera deosebirii riturilor și s'a răspândit și la orientalii uniți. Dacă în cinstea generosului protector al orfanilor se depun bani în caseta destinată ocrotiților săi, în cinstea „micei Tereza” se recitează novene invocând făgăduințele ei de neodîhnită intervenție pe lângă Scaunul Suprem în favorul hărăziților muritori. — Acest cult lătit, îi va asigura cărții, nădăjduim, o „trecere” rapidă în mijlocul catolicilor de ambele rituri, și o apropiată epuizare. Va fi căutată mult cartea apoi și pentru calitățile ei tehnice: conține o sumedenie de desene artistice și corecte, proporționate și sugestive. Minunile sfintei sunt istorisite cuprinzător, scurt și fluent. Fiecare dintre istorisiri foarte multe și ele, e reprezentată grafic dacă nu prin două sau trei gravuri, nesmintit prin una caracteristică și rezumativă. Prețul de desfacere e cu adevarat „avantajos”: 40 de Lei, preț ce evidențiază de zinteresul casei de editură care nu urmărește scopuri materiale de câștig bănos. Transmitem pe aceasta cale părinților franciscani dela „Presa Bună”, cordiale Felicitări și dorim să li se desfacă cartea cu rapiditatea ce-o prevestim.

LA LIBRĂRIA DIECEZANĂ, Gherla

se află de vânzare

Stropi de Rouăde *Dr. Alexandru Nicolescu*, Episcopul Lugojului. — Prețul 100 Lei.**Minunile Lui Isus**Explicate în omilii, trad. de *Dr. George Fireza*. — Prețul 120.**Istoria unui Suflet**

editura sf. Unire. — Prețul 100 Lei

Momente din Viața Bisericii unite în ultimii zece anide *I. Georgescu*. — Prețul 100 Lei.**Cărți de rugăciuni:***Mângâierea creștinului* de Genț. — Prețul 85 Lei.*Calea Ceriului*. — Prețul 30 Lei.*Vie împărăția Ta*. — Prețul 40 Lei*Conducătorul*. — Prețul 20 Lei.

Toate cărțile se vând în prețul indicat fără de porto care se va plăti ulterior.

Teologia Dogmatică volumul I. și volumul II. de I. P. S. Sa**Dr. Vasile Suciu.**

Prețul unui volum 250 Lei, plus porto postal, și Teologia Dogmatică Specială vol. I. Prețul 300 L plus porto și volumul II. Prețul 360 Lei.

Asortiment bogat de tot felul de rechizite cancelariale necesare pentru Oficiile protopopești și parohiale.

Protocol exhibitor, legat în pânză 280 Lei.